

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

ניתן ביום 27 מאי 2013

המערער

ליאוניד חנצ'ס

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני: הנשיאה נילי ארד, סגן הנשיאה יגאל פליטמן, השופטת ורדה וירט-ליבנה
נציג ציבור (עובדים) מר איתן כרמון, נציג ציבור (מעבידים) מר זאב רפואה

בשם המערער – עו"ד י. יונגר
בשם המשיב – עו"ד חגי פרנקל

פסק דין

השופטת ורדה וירט-ליבנה

1. בפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי בחיפה (סגנית הנשיא איטה קציר; בתיקים המאוחדים ב"ל 46829-11-10 וב"ל 46841-11-10) בו נדחה ערעור של המערער על החלטת ועדה רפואית לעררים מיום 4.11.10 ונדחתה תביעה כנגד החלטת פקיד תביעות מיום 29.6.10, שהכיר בתביעתו של המערער לתאונת עבודה בחשיפה לגז פריאון בלבד, ודחה את התביעה באשר ל"תסמונת הסינוס החולה" ואיבוד הכרה, בטענה שאינם קשורים לתאונת עבודה מיום 16.11.08. הערעור שבפנינו מכון נגד הקביעה בדבר התביעה נגד החלטת פקיד התביעות בלבד.

עיקר העובדות ופסק דינו של בית-הדין האזורי:

2. המערער עובד במפעל חיפה כימיקלים משנת 1977. ביום 16.11.08 אירעה לו תאונת עבודה במהלכה שאף כמות גדולה של גז פריאון לאחר דליפת גז כתוצאה מפריצת שסתום.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

המערער הגיש ביום 18.1.10 תביעה למוסד לביטוח לאומי (להלן גם **המוסד**) לתשלום דמי פגיעה. במכתב שצירף לתביעתו ציין המערער מספר מקרים של איבוד הכרה במהלך נהיגה ובמהלך חופשה, ונמצא כי הוא סובל מהפרעות בקצב הלב, ולטענתו קיים קשר סיבתי בין התאונה לבין ההפרעות בקצב הלב. כמו כן הגיש המערער ביום 24.2.10 תביעה למוסד לקביעת דרגת נכות מעבודה.

ביום 29.6.10 ניתנה הודעת פקיד התביעות בתביעתו של המערער לתשלום דמי פגיעה, בה נכתב כי הפגיעה בעבודה הוכרה בגין חשיפה לגז פריאון בלבד, והיא נדחית באשר לאבחנות הנוספות בגין "תסמונת הסינוס החולה" ואיבוד הכרה, אשר אינן קשורות לתאונה הנדונה.

ועדה רפואית מדרג ראשון התכנסה בעניינו של המערער ביום 5.8.10, וביום 4.11.10 התכנסה ועדה רפואית לעררים, אשר קבעה לו נכות בשיעור של 0%. הוועדה דנה גם בפגימות להן טען המערער ונדחו בהחלטת פקיד התביעות, והבהירה מדוע אין לדעתה קשר סיבתי בין הפגימות לבין התאונה.

ביום 24.11.10 פתח המערער בשני הליכים נפרדים בבית הדין האזורי נגד המוסד: האחד, תביעה נגד החלטת פקיד התביעות, והשני, ערעור נגד החלטת הוועדה הרפואית לעררים.

הדיון בתביעה ובערעור אוחד בבית הדין האזורי.

3. בית הדין האזורי קבע בפסק דינו, באשר לתביעה נגד החלטת פקיד התביעות, כי כאשר האירוע מיום 16.11.08 הוכר כתאונת עבודה, ולאחר שהמערער הגיש תביעה לקביעת דרגת נכות מעבודה, הסמכות לקבוע את הקשר הסיבתי בין הפגימות הנטענות לבין התאונה נתונה לוועדה הרפואית. לכן, דחה בית הדין האזורי את התביעה, משקבע כי המערער אינו יכול לפעול בשני מסלולים משפטיים שונים, זאת לאור ההלכה שנקבעה בדב"ע נב/0-27 **יצחק זכי מזרחי** – **המוסד לביטוח לאומי**, פד"ע כה(1) 49 (1992), להלן גם **עניין זכי מזרחי**. כמו כן, נדחתה טענת המערער לפיה יש להכיר בפגימות בדרך של מחלת מקצוע או מיקרוטראומה, לאחר שלא הוגשה תביעה למוסד בעילות אלה.

במקביל, נדחה בפסק הדין הערעור שהגיש המערער נגד החלטת הוועדה הרפואית לעררים, כאשר נקבע כי החלטת הוועדה היתה מנומקת, היא

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

התייחסה למסמכים הרפואיים שהוגשו בפניה, ואין הצדקה להתערב בקביעות רפואיות מובהקות שלה.

המערער הגיש בנפרד לבית דין זה בקשת רשות ערעור על דחיית הערעור על החלטת הוועדה הרפואית לעררים (בר"ע 12-01-19711), ובקשת רשות הערעור נדחתה בהחלטת השופטת רוזנפלד מיום 27.3.12.

הערעור:

4. בערעור נטען כי למערער לא ניתן יומו בבית הדין האזורי, ומאחר שהעובדות אינן שנויות במחלוקת היה על בית הדין האזורי למנות מומחה רפואי מטעמו. ב"כ המערער מפנה לשתי חוות דעת של מומחים לפיהן קיים קשר סיבתי בין החשיפה לגז הפריאון לבין תסמונת הסינוס החולה ואובדן ההכרה. עוד נטען כי הועדות הרפואיות פעלו בחוסר סמכות כאשר דנו בקשר הסיבתי בעניינו, וכי המערער לא היה מיוצג בועדות אלה. לגבי פסק הדין בעניין זכי מזרחי נטען, כי עניינו שונה מהמקרה שבפנינו וניתן גם לשנות את ההלכה שנקבעה בו.
5. ב"כ המוסד טוען בתגובה כי המערער בחר במודע לנהל את ההליך בעניין קביעת הנכות בועדה הרפואית לעררים ולא כנגד החלטת פקיד התביעות, והוועדה קבעה כי לא מתקיים קשר סיבתי בין התאונה לבין הליקויים. בנסיבות אלה, התייחסותה של הוועדה לשאלת הקשר הסיבתי מחייבת, ואין מקום לאפשר למערער לתקוף אותה במסלול חלופי בבית הדין האזורי. לגישתו של המוסד, גם במצב עניינים בו קביעת הוועדה הרפואית היתה שונה, והיא היתה מחליטה כי קיים קשר סיבתי בין התאונה לבין הליקויים בניגוד להחלטת פקיד התביעות, המוסד לא היה מערער על החלטתה, לאור הקו המנחה לפיו ההחלטה התקבלה על ידי מומחים רפואיים על פי חוק. ב"כ המוסד מבסס את טיעונו על החלטת השופטת רוזנפלד בבר"ע 12-01-19711 ועל פסק הדין בעב"ל 11-09-50139 **יהושע אדרי – המוסד לביטוח לאומי** (4.12.2012, להלן גם **עניין יהושע אדרי**).
6. ב"כ המערער טוען בתגובה כי כאשר פקיד תביעות דוחה טענה לפגיעה מסוימת, הוועדה הרפואית אינה מוסמכת לדון בה, ומי שתופס סמכות הוא בית הדין בלבד. לטענתו, יש להרהר מחדש בהלכה שנקבעה בעניין זכי מזרחי.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

7. הדיון בערעור זה נערך בדרך של סיכומים בכתב על פי תקנה 103 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי-דין), התשנ"ב-1991.

דיון והכרעה:

8. לאחר שנתנו דעתנו למכלול טענות הצדדים, לעובדות המקרה, ולפסק דינו של בית הדין האזורי, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות, ולא שוכנענו מטענותיו של ב"כ המערער כי קיים טעם המצדיק התערבותנו בפסק דינו של בית הדין האזורי. להלן הנימוקים שהובילו אותנו להכרעה זו.

המסגרת הנורמטיבית:

9. על פי סעיף 298(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 (להלן גם החוק), תביעה של מבוטח לגמלה מתבררת על ידי פקיד תביעות. בכל הנוגע לתביעה לתשלום דמי פגיעה, פקיד התביעות מחליט אם מדובר בפגיעה בעבודה, וככל שהתביעה נדחית, ניתן להגיש נגדה תביעה לבית הדין האזורי. במקרה בו פקיד התביעות מאשר את התביעה, והמבוטח טוען כי הפגיעה בעבודה גרמה לו לנכות, ביכולתו של המבוטח להגיש תביעה לגמלת נכות מעבודה, ועניינו מועבר לועדה רפואית שסמכויותיה קבועות בסעיף 118(א) לחוק שנוסחו כדלקמן:

"רופא או ועדה רפואית יקבעו לפי כללים שנקבעו בתקנות -

(1) אם הנכות נובעת מהפגיעה בעבודה ובאיזו מידה;

(2) את דרגת הנכות לענין סימן זה, לפי מבחנים ובהתאם לעקרונות שהשר קבע לאחר התייעצות עם שר הבריאות".

10. בפסק הדין בעניין זכי מזרחי, נדון מקרה בו המבוטח נפגע בתאונת עבודה, ופקיד תביעות הכיר בפגיעה בכתף כנובעת מהתאונה, ודחה את הטענה שגם פגיעה בראש נובעת מהתאונה. המבוטח פנה לאחר מכן לועדה רפואית ולועדה רפואית לעררים, בה נקבע כי אין קשר בין התאונה לפגיעה בראש. תביעתו של המבוטח לבית הדין האזורי נגד החלטת פקיד התביעות נדחתה, וערעורו נדחה

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

אף הוא. באשר לפניית המבוטח בשני מסלולים שונים – ערעור על החלטת ועדה רפואית ותביעה נגד החלטת פקיד התביעות, נקבע בפסק הדין כך:

”לעצם העניין - אין להבחין, משפטית, בין מצב שבו פונה מבוטח לוועדה רפואית כדי לקבוע קשר סיבתי בין פגימה לתאונה, וסמוך לאחר מכן פונה לבית-הדין באותו נושא, לבין מצב שבו הפניה לבית-הדין באה לאחר החלטתה של ועדה רפואית הקובעת אחוזי נכות. ממסכת העובדות (סעיף 2) עולה, כי פניתו של המערער לבית-הדין נעשתה שבועיים לאחר הפניה לוועדה הרפואית.

הטעם הוא שאין מבוטח רשאי לפעול בשני מסלולים משפטיים שונים, ועליו לבחור את הדרך בה יילך. אם תאמר כי למבוטח היו ספקות משפטיים בדבר הדרך הנכונה בה ילך, היה עליו לחזור בו מהדרך האחת - פניה לבית-הדין, שעה שהמסלול האחר, הוועדה הרפואית, נזקקה לתביעתו, מה עוד שלא היסס לערער על מסקנות הוועדה הרפואיות מדרג ראשון בפני הוועדה הרפואית לעררים, וממנה לבית-הדין.

9. משהכיר פקיד התביעות באירוע כ”תאונה בעבודה”, והמבוטח טוען לנכות בגינה, והוא פונה לוועדה רפואית לעניין נכות מעבודה, הסמכות לקבוע את הקשר הסיבתי בין התאונה לבין הפגימה הנטענת עוברת לוועדה הרפואית (סעיף 61(א)(1) לחוק), בין אם פקיד התביעות אישר את אותו קשר ובין אם לאו (דב”ע מא/560-2011, הנ”ל).”

11. ההלכה בעניין זכי מזרחי נדונה בין היתר גם בפסק הדין בעב”ל 669/09 דוד אוחיון – המוסד לביטוח לאומי (12.4.2011), בו המבוטח הגיש תביעה להכרה בליקוי ”מרפק טניס” כפגיעה בעבודה, תביעתו התקבלה והוא הועמד בפני ועדה רפואית, ולאחר מכן בפני ועדה רפואית לעררים, בו נמצאה אבחנה שונה של הגבלות בתנועה, ונקבע כי אינן קשורות לליקוי שהוכר. המבוטח לא הגיש ערעור על החלטת הוועדה הרפואית ובחר להגיש תביעה חדשה למוסד, להכיר בליקוי הנוסף במרפק ימין כפגיעה בעבודה, תביעה אשר נדחתה על ידי המוסד. המבוטח הגיש תביעה לבית הדין האזורי נגד החלטת פקיד התביעות ובמסגרת התביעה מונה מומחה רפואי בשאלת הקשר הסיבתי בין הליקוי הנוסף לבין תנאי העבודה.

לאחר שתביעתו נדחתה, טען המבוטח בערעור, בין היתר, כי יש להכיר בליקוי הנוסף כפגיעה בעבודה מכוח החלטת הוועדה הרפואית לעררים, אולם טענה זו נדחתה ונקבע כי המבוטח בחר במודע במסלול חדש ונפרד של תביעה נגד החלטת פקיד התביעות, ולא ערער לבית הדין האזורי על החלטת הוועדה הרפואית לעררים, ובנסיבות אלה לא ניתן להחזיר את הגלגל אחורנית.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

12. ההלכה בעניין זכי מזרחי זכתה לעיגון בפסק דין נוסף, **בעניין יהשע אדרי**. באותו עניין פקיד התביעות הכיר בפגיעה בעבודה בטענה לליקוי של נפשי, ודחה טענה לליקוי בעניין סכרת. ועדה רפואית לעררים דנה בעניינו וקבעה כי אין קשר בין מחלת הסכרת לתאונה. בתגובה לפניית המבוטח, פקיד התביעות טען כי משנשלל הקשר הסיבתי בין הסכרת לתאונה על ידי ועדה רפואית, אין הוא מוסמך לדון בסוגיה. באותו מקרה, המבוטח לא הגיש ערעור על החלטת הוועדה הרפואית לעררים.

בפסק הדין בערעור נקבע כי לאור הנסיבות ניתן ללמוד על כך שלמבוטח היתה אפשרות אמיתית לבחור בין שני המסלולים, והוא בחר במודע לפנות למסלול של ועדה רפואית. עוד נקבע כי אין זה סביר לאפשר למבוטח לעקוף את החלטות הוועדות הרפואיות על ידי פניה לבית הדין, וכלשונו של השופט סופר בפסק הדין:

"קבלת טענות המערער יביאו לעקיפת החלטות הוועדות הרפואיות, בכל מקום שבו מבוטח לא יהיה שבע רצון מהחלטותיהן, אשר היו דומות להחלטת פקיד התביעות בעניין העדר קשר סיבתי בין הפגיעה והתאונה. לפי דרך זו פנייה לבית הדין יכול שתפתח את כל ההליך מחדש ובמקרה בו בית הדין יקבע קיומו של קשר סיבתי, יחזור הדין לוועדה הרפואית. תוצאה זו אינה סבירה ומקנה יתרון בלתי הוגן למבוטח. בנסיבות אלו פתוחה בפני המערער הדרך, כפי שציין בית הדין בסיום הכרעתו, לפנות בערעור על החלטת הוועדה הרפואית לעררים".

מן הכלל אל הפרט:

13. בנסיבות העניין שלפנינו, אנו בדעה כי ההלכה שנקבעה בעניין זכי מזרחי יפה גם לנסיבותיו של המערער, ואין טעם משפטי לסטות ממנה או לשנותה. על פי ההלכה, הוועדה הרפואית היתה מוסמכת לדון בפגימות להן טען המערער בפניה, גם אם הן לא הוכרו בהחלטת פקיד התביעות, וכל עוד לא נדחו במפורש על ידו. כאשר הוועדה דנה בעניין, וקבעה כי אין קשר סיבתי בין הפגימות הנטענות לבין תאונת העבודה, אין זה סביר לאפשר למערער לשוב ולתקוף את החלטת פקיד התביעות באשר לדחיית טענותיו שנדונו בוועדה הרפואית על פי סמכותה.

בנסיבות העניין עולה, כי המערער בחר במודע לילך במסלול של השגה על החלטות הוועדות הרפואיות, כאשר הוא מיצה את כל ההליכים האפשריים

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 12-04-23990

בעניין – ערר על החלטת הוועדה הרפואית מדרג ראשון, ערעור על החלטת הוועדה הרפואית לעררים, ובקשת רשות ערעור על פסק הדין של בית הדין האזורי בעניין. כפי שנקבע בפסק הדין בעניין יהושע אדרי, לא ניתן לומר כי המערער לא גילה את דעתו כי הוא בוחר במסלול של ועדה רפואית, ומשהחלטת הוועדה הרפואית לא ניתנה לשביעות רצונו, אין הצדקה משפטית לאפשר לו השגת יתרון בלתי הוגן, ולפתוח בהליך נפרד נגד החלטת פקיד התביעות.

אמנם, יש ממש בטענת המערער לפיה קיים הבדל באופי ניהול ההליך בין הוועדות הרפואיות לבין בית הדין האזורי. אולם, היה עליו לקחת בחשבון את העניין בעת שבחר במסלול של הוועדות הרפואיות.

14. **סוף דבר**: הערעור נדחה. אין צו להוצאות.

ניתן היום י"ז בסיון, תשע"ג (26 במאי, 2013) בהעדר הצדדים.

השופטת ורדה וירט-ליבנה

סגן הנשיאה יגאל פליטמן

הנשיאה נילי ארד

נציג ציבור (מעבידים) מר זאב רפואה

נציג ציבור (עובדים) מר איתן כרמון